

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00096505774-97348639
Konu : Soru Önergesi (7/10699)

30.05.2024

7/10699
GK 116

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.03.2024 tarihli ve 43452547-120.07-E.1401902 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Samsun Milletvekili Sayın Erhan USTA tarafından verilen 7/10699 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (2 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: FA5F5FC4-3D91-46E6-9AEB-40703D38CC00
Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151 Çankaya/ANKARA
Faks No: (0312) 449 13 41
e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Bilgi İçin:Soru Önergeleri Birimi
Telefon No: (0312) 449 1338

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Samsun Milletvekili Sayın Erhan USTA'ya Ait 7/10699 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-3) Bakanlığımızca, perakende sektöründe ürünlerin tüketicilere ulaştığı tüm süreci, diğer bir deyişle tedarik zincirinin tamamını kapsayacak şekilde çalışmalar yürütülmektedir. Yapılan çalışmalarda üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasında sürdürülebilir rekabetin ve perakende sektöründe dengeli büyüme ve gelişmenin tesis edilebilmesi, bu suretle gerek planlama gerekse fiyatlama anlamında daha sağlıklı işleyen bir tedarik zincirinin temin edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler yapılmış, 6585 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerin uygulamasını göstermek üzere Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte de değişikliğe gidilmiştir. Söz konusu değişikliklerle üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ilişkilerde; kampanya maliyetlerinin kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtılması, ürün talebini doğrudan etkileyen bir hizmet verilmediği halde prim ve bedel alınması gibi faaliyetler haksız ticari uygulama olarak tanımlanarak yasaklanmıştır.

Ayrıca, tarım ve gıda ürünlerinin konu olduğu ticari ilişkilerde azami ödeme süreleri yeniden belirlenmiş, bu kapsamda üretim tarihinden itibaren 30 gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için azami ödeme süresi kural olarak 45 gün, alacaklı ölçeğinin daha küçük olduğu durumlarda 30 gün; diğer tarım ve gıda ürünlerinde ise alacaklı ölçeğinin daha küçük olduğu durumlarda 60 günle sınırlandırılmıştır. Düzenleme her ne kadar KOBİ niteliğindeki tarım ve gıda ürünü üretici ve tedarikçilerini büyük ölçekli perakendeciler karşısında koruma amacıyla hayata geçirilse de düzenlemenin gıda enflasyonu üzerinde azaltıcı bir etki yapması, tarım ve gıda ürünü kalitesinde yaşanabilecek olası düşüşleri engellemesi, perakendeci ve tedarikçi satın almalarında daha gerçekçi planlama davranışını teşvik ederek gıda israfına azaltıcı etki yapması gibi sonuçlarının olması da beklenmektedir.

Bunun yanında, kamunun beslenme, sağlıklı yaşama ve korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için zorunlu olan mal ve hizmetlerin fiyatlarında fahiş artışlara giderek veya vatandaşlarımızın bunlara ulaşmasına engel olmak suretiyle mağduriyet yaratan her türlü girişim yakın takip altındadır.

Diğer taraftan, fiyatlara yönelik hesaplanan varyasyon katsayısının yüksek olması fiyatların birbirlerinden yüksek oranda farklılaştığını gösterirken; düşük varyasyon katsayıları fiyatların daha homojen ve birbirine daha yakın olduğunu göstermektedir. Temel olarak kartel dönemlerinde ortalama fiyat seviyelerinde artış ve/veya fiyat varyasyonunda/oynaklığında azalış görülmesi genel olarak beklenen bir durumdur. Ancak kural olarak teşebbüslerce sergilenen bu davranış kalıbının görüldüğü her ilgili pazarda teşebbüsler arasında rekabete aykırı bir anlaşmanın var olduğunu doğrudan bu gözleme dayanarak iddia etmek mümkün değildir.

Öncelikle yalnızca nihai satış noktalarındaki fiyat değişimlerinin benzer tarihlerde gerçekleşmesinden yola çıkılarak rakipler arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma olduğu ve piyasada serbest piyasa koşullarının geçerli olmadığı değerlendirilmesinde bulunmak, ilgili piyasa hakkında yanıltıcı bir sonuca ulaşılmasına neden olabilecektir.

Öte yandan, teşebbüslerin fiyat geçiş tarihleri rekabet hukuku anlamında rekabete hassas bilgi niteliğinde olup bu bilginin rakipler arasında doğrudan veya dolaylı olarak değiştirilmesi durumunda 4054 sayılı Kanun'a aykırılık ortaya çıkabilecektir. Nitekim, Rekabet Kurumu tarafından 28.10.2021 tarihinde tamamlanan soruşturma sonucunda, topla-dağıt karteline taraf olmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri gerekçesiyle; beş zincir market

için toplamda 2.649.223.095 TL, bir teşebbüs için 22.210.998 TL; alıcılarının yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle aynı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle mezkur teşebbüse 11.105.499 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Rekabet Kurumu tarafından, 15.12.2022 tarihinde tamamlanan soruşturma sonucunda ise tedarikçi konumunda bulunan 12 firmanın, topla-dağıt karteli niteliğindeki anlaşmalar veya uyumlu eylemlerle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ve bu ihlalden perakendeciler ile birlikte ve eşit derecede sorumlu olduklarına karar verilmiş ve söz konusu tedarikçilere toplamda 600.662.476 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bununla birlikte, alıcıların yeniden satış fiyatlarını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen 10 tedarikçi teşebbüse ise toplamda 277.988.171 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Benzer şekilde Rekabet Kurumu tarafından yapılan incelemelerde, perakende satış noktalarındaki nihai satış fiyatlarının aynı olmasının kimi durumda tedarikçi firmaların davranışlarından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Rekabet hukuku uygulamasında "Yeniden Satış Fiyatının Tespiti (YSFT)" olarak adlandırılan bu davranış "açık ve ağır ihlal" olarak nitelendirilmekte ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda tüketici aleyhine fiyat artışlarına yol açan bu uygulamalar Rekabet Kurumu tarafından yakından takip edilmektedir. Söz konusu ihlal türü özelinde 2022 yılından günümüze gıda ve perakende sektörleri ile ilişkili piyasalarda 18 farklı soruşturma yürütülmüş olup bahse konu soruşturmalarda ilgili ihlal türü nedeniyle 17 teşebbüse 744.533.642 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

Rekabet Kurumu, 2022 yılından bugüne, gıda ve perakende sektörleri içerisinde yer alan; maya, bebek maması, endüstriyel dondurma, endüstriyel paket ekmek, yumurta, bal, süt ve süt ürünleri, maden suyu, sirke, fındık, alkolsüz içecekler, işlenmiş gıda ürünleri, atıştırmalık ürünler, yumurta viyolu, kişisel bakım ürünleri ve deterjan piyasalarında toplam 26 soruşturmayı tamamlamıştır. Gıda ve perakende sektörü ile ilişkili piyasalara yönelik olarak yürütülen 11 soruşturma ise hâlihazırda devam etmektedir. Ayrıca gıda piyasasını doğrudan etkilemesi nedeniyle tarımsal piyasalar da Rekabet Kurumu tarafından yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan "Yaş Sebze ve Meyve Sektör İncelemesi Nihai Raporu" ise 11.03.2022 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır. Yine gıda sektörü içerisinde yer alan kırmızı et piyasasına yönelik olarak 02.11.2023 tarihli ve 23-51/986-M sayılı Kurul kararı ile bir sektör incelemesi başlatılmış olup, incelemenin 2024 yılı sonu itibarıyla tamamlanması öngörülmektedir.